

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/45302-3
Saksbehandler: Magne Jebe Rekvig
Dato: 01.11.2021

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 550- Vurdering av behov for anskaffelse av hurtigtester - del d

Vedlagt følger svar på oppdrag 550 – del d.

OPPSUMMERING

- Helsetjenesten er en samfunnskritisk funksjon som nå har økt belastning kombinert med høyere sykefravær. En del ansatte har ikke mulighet til hjemmekontor og smitte i helseinstitusjoner kan få store konsekvenser. HelseDirektoratet anbefaler derfor at arbeidsgivere i helse- og omsorgssektoren gis anledning til å dele ut selvtester til sine ansatte i kritiske funksjoner der dette vurderes hensiktsmessig for å kunne opprettholde normal drift.
- Helseforetaksstrukturen har tidligere ikke fått tildelt selvtester. HelseDirektoratet anbefaler derfor at RHF'ene til sammen tildeles inntil 200.000 selvtester. Øvrige helsetjenester anbefales ved behov forsynt via de 6,7 millioner testene som er distribuert til kommunene.
- HelseDirektoratet ønsker å utsette vurdering av generell utdeling til andre arbeidsgivere innenfor andre samfunnskritiske funksjoner enn helsetjenesten til en mer helhetlig vurdering av strategi- og beredskapsplan i oppdrag 544 den 17.nov.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Magne Jebe Rekvig
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Kontaktperson

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Magne Jebe Rekvig

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

FOLKEHELSEINSTITUTTET
Helsedirektoratet

Utbrudd Utbrudd
Beredskap @helsedir.no

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Krisestab HOD	Postboks 8011 Dep	0030 OSLO

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 550d - Vurdering av behov for anskaffelse av hurtigtester

Oppsummering

- Helsetjenesten er en samfunnskritisk funksjon som nå har økt belastning kombinert med høyere sykefravær. En del ansatte har ikke mulighet til hjemmekontor og smitte i helseinstitusjoner kan få store konsekvenser. Helsedirektoratet anbefaler derfor at arbeidsgivere i helse- og omsorgssektoren gis anledning til å dele ut selvtester til sine ansatte i kritiske funksjoner der dette vurderes hensiktsmessig for å kunne opprettholde normal drift.
- Helseforetaksstrukturen har tidligere ikke fått tildelt selvtester. Helsedirektoratet anbefaler derfor at RHF'ene til sammen tildeles inntil 200.000 selvtester. Øvrige helsetjenester anbefales ved behov forsynt via de 6,7 millioner testene som er distribuert til kommunene.
- Helsedirektoratet ønsker å utsette vurdering av generell utdeling til andre arbeidsgivere innenfor andre samfunnskritiske funksjoner enn helsetjenesten til en mer helhetlig vurdering av strategi- og beredskapsplan i oppdrag 544 den 17.nov.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 550: Vurdering av behov for anskaffelse av hurtigtester

Helse- og omsorgsdepartementet viser til Helsedirektoratets svar på oppdrag 532 og 543, og dialog knyttet til lagerstatus og rommet for ytterligere anskaffelser av hurtigtester. Vi viser også til henvendelse knyttet til forespørsel fra Helse Sør-Øst RHF om selvtester til bruk av testing av egne ansatte.

I oppdrag 532 tilrår direktoratet at ordningen med fri levering av hurtigtester til kommunene videreføres i sin nåværende form ut året, men at kommunene i en normal hverdag selv bør ha hovedansvaret for å anskaffe tester – samtidig med at det er behov for å gi kommunene tilstrekkelig tid til å omstille seg.

Videre i oppdrag 532 poengterer direktoratet at staten eventuelt kan ta et beredskapsansvar for ekstraordinære situasjoner, men at det krever budsjettmessig dekning. I oppdrag 543 sier direktoratet at selvtester må prioriteres og rasjoneres for at lagerbeholdningen skal vare ut 2021, og at utsendte selvtester ikke er prioritert for bruk av arbeidsgivere for testing av egne ansatte.

I dialogen med direktoratet om dette, har det fremkommet at det er økonomisk rom for et ytterligere avrop på rammeavtalen for hurtigtester i 2021, men at det ikke fremstår som sikkert at det er behov for flere tester i 2021.

Med bakgrunn i dette gir departementet direktoratet i oppdrag å:

- a) Vurdere hvor stort behovet for statlig utsendte tester vil være frem til og med første halvår 2022.
- b) Vurdere behovet for et statlig beredskapslager for hurtigtester, og hvor stort et slikt eventuelt lager bør være.
- c) I lys av a) og b) vurdere om det er hensiktsmessig å gjøre ytterligere avrop på rammeavtalen i 2021.
- d) Gjøre en fornyet vurdering av prioriteringene som ble skissert i oppdrag 543, knyttet til hvorvidt tester kan og bør sendes ut til arbeidsgivere i helse- og omsorgstjenesten (kommuner og RHF) og

eventuelt andre som fyller kritiske samfunnsfunksjoner for testing av egne ansatte, samt hvilken konsekvens dette eventuelt vil ha for lagerbeholdning og behov for ytterligere anskaffelser.

Frister:

Frist for besvarelse av oppdragets bokstaver a-c settes til fredag 5. november kl 12:00.

Frist for oppdragets bokstav d settes til kl 15 mandag 1. november.

Kontaktperson i HOD: Øystein Ellingsen

Bakgrunn

Helsedirektoratet sendte 13. oktober brev til landets kommuner via Statsforvalter der kriteriene for bruk av selvtestene levert fra Helsedirektoratet ble presisert. I brevet står følgende:

"Selvtester utdelt fra kommunene skal være gratis og skal brukes til følgende prioriterte grupper:

- Personer med luftveissymptomer, også vaksinerte*
- Uvaksinerte nærkontakter*
- Jevnlig testing ved større utbrudd blant uvaksinerte"*

Det står videre i brevet at *"Helsedirektoratet forventer at behovet for jevnlig testing blant uvaksinerte uten symptomer gradvis vil fases ut, slik at den viktigste bruken av kommunens selvtester fremover vil bli til personer med luftveissymptomer og uvaksinerte nærkontakter"* og at gratis selvtester fra kommunene ikke skal prioriteres *"for bruk av arbeidsgivere og testing av egne ansatte, av organisasjoner eller ved arrangementer"*.

Innholdet i brevet er utdypet i besvarelsen på oppdrag 543 – Bruk og utlevering av selvtester m.m.

Helsedirektoratet har fått forespørsel fra Helse Sør-Øst om selvtester til bruk for utvalgte ansatte (uvaksinerte/delvaksinerte som er definert som nærkontakt utenom husstand) for testing av seg selv hjemme før frammøte på jobb. Ifølge brevet fra 13.oktober er kommunen anbefalt å dele ut selvtester til denne gruppen, men at selvtestene ikke skal prioriteres for utdeling fra arbeidsgivere.

Helsedirektoratet ved TISK-gruppa sendte derfor en henvendelse til HOD der det ønskes en avklaring i dette spørsmålet. I e-posten fremlegges to forslag til beslutninger:

- "A: Offentlig anskaffede selvtester skal forbeholdes kommunene og benyttes i tråd med gjeldende føringer.*
- B: RHF'ene kan få tildelt selvtester på linje med kommunene."*

I etterkant av henvendelsen til HOD mottok Helsedirektoratet dette oppdraget der det er bedt om en ny vurdering av behovet for statlig utsendelse av selvtester fremover og om det er behov for å gjøre endringer i kriteriene for prioritering av bruk, se oppdragstekst.

I denne leveransen besvares kun oppdragets punkt d. Resten av oppdraget besvares i egen oversendelse.

Andre relevante oppdrag

Oppdrag 532 – om anskaffelse og finansiering av selvtester

Oppdrag 543 - Bruk og utdeling av selvtester m.m

Helsedirektoratets vurdering

Offentlig anskaffede selvtester er en begrenset ressurs som må forvaltes godt. Samtidig må tilgangen til test for covid-19 justeres etter behovet for å få gjennomført tester for covid-19.

I løpet av de siste ukene har vi sett en økning i befolkningen både av luftveissymptomer generelt og covid-19 sykdom spesielt. Samtidig ser vi også en økning i sykdomsbyrden av covid-19, målt i form av økte innleggelser i spesialisthelsetjenesten. Spesielt i Troms og Finnmark har antall innleggelser i sykehus utfordret kapasiteten slik at UNN har gått til gult beredskap. Helse Nord har kommunisert at de ikke vil klare å stå i denne situasjonen over tid. Det er derfor iverksatt smittereduserende tiltak i form av forsterkede anbefalinger, kommunikasjon og intensivert vaksinasjon i de kommunene som har størst smittespredning, dvs Tromsø og Alta.

I nedjustert TISK i et åpent samfunn, er testing og isolering av smittede de viktigste verktøyene kommunen har for å få kontroll på utbrudd. Smittesporing er vanskelig i et åpent samfunn, derfor er smittesporing begrenset til "hustandsmedlemmer og tilsvarende nære" mens indeks selv skal varsle øvrige nærkontakter. Karantene er i nedjustert TISK kun en anbefaling om å holde seg hjemme for "hustandsmedlemmer og tilsvarende nære" i tilfeller der de ikke kan teste seg ut av denne anbefalingen. God testkapasitet er derfor avgjørende for forebygge fravær grunnet karantene i områder med stor smittespredning. I slike områder vil kapasiteten i helsetjenesten også kunne bli utfordret på grunn av økt fravær på ulike arbeidsplasser.

I en del samfunnskritiske jobber vil konsekvensen av å få smitte inn på arbeidsplassen få svært store konsekvenser, og vi ser nå dette i deler av helsetjenesten. Rask testing av disse nærkontaktene kan organiseres på mange måter. En mulighet er at arbeidsgiver deler ut selvtester til sine arbeidstakere slik at ansatte med symptomer kan teste seg før de går på jobb. Dette for å sikre at de har negativ koronatest før de kommer (tilbake) på jobb. Direkte utdeling fra arbeidsgiver kan gi noe bedre tilgjengelighet enn utdeling fra kommunen.

I e-posten til HOD 29. oktober foreslo helsedirektoratet to mulige løsninger:

- "A: Offentlig anskaffede selvtester skal forbeholdes kommunene og benyttes i tråd med gjeldende føringer.*
- B: RHF'ene kan få tildelt selvtester på linje med kommunene."*

HOD har deretter bedt Hdir om en utredning på om også andre arbeidsgivere i helse- og omsorgstjenesten og eventuelt andre som fyller kritiske samfunnsfunksjoner for testing av egne ansatte.

Helsedirektoratet forutsetter at kravet til når offentlig anskaffede selvtester skal brukes, videreføres:

- Personer med luftveissymptomer, også vaksinerte*
- Uvaksinerte nærkontakter*
- Jevnlig testing ved større utbrudd blant uvaksinerte*

RHF'ene har rutiner for å teste pasienter og de fleste har også rutiner for å teste personalet. Utdeling av selvtester til RHF'ene vil derfor sannsynligvis enkelt kunne gå inn i gjeldende testrutiner og prioriteres for bruk der raskt svar på test er mest nødvendig, som f.eks. av ansatte på intensivavdeling og liknende. I situasjoner med utbrudd rundt eller i sykehus, kan selvtester av ansatte være med på å få raskere kontroll over utbrudd før det sprer seg videre i institusjonen også til pasientene og påvirker helsetjenestens samfunnskritiske funksjon.

Helsedirektoratets konklusjon/ anbefaling

- Helsedirektoratet har vurdert at selvtester kan sendes ut til arbeidsgivere i helse- og omsorgssektoren **for bruk av ansatte med samfunnskritiske funksjoner** (https://www.regjeringen.no/contentassets/8da70b8196a24296ae730eaf99056c1b/liste-over-kritiske-samfunnsfunksjoner_oppdatert.pdf) **når disse funksjonene er presset**. Testene blir således noe enklere og raskere tilgjengelig, men bør prioriteres etter kriteriene som tidligere er kommunisert:
 - Personer med luftveissymptomer, også vaksinerte
 - Uvaksinerte nærkontakter
 - Jevnlig testing ved større utbrudd blant uvaksinerte
- Bakgrunnen for den reviderte, konkrete og spesifiserte anbefalingen er kombinasjonen av at
 - Helsetjenesten er en samfunnskritisk funksjon som nå har økt belastning kombinert med høyere sykefravær.
 - En del ansatte har ikke mulighet til hjemmekontor
 - Smitte i helseinstitusjoner kan få store konsekvenser.
- En del kommuner har store helseforetak i sitt område. Ev. tildeling fra kommune til helseforetak vil i slike tilfeller tære hardt på kommunens lager. Helsedirektoratet anbefaler i første omgang på forespørsel å sende ut inntil totalt 200 000 selvtester til helseforetaksstrukturen via RHF'ene. Av et nasjonalt lager på ca 3,4 millioner tester vil dette ikke være utslagsgivende for beslutning om ytterligere anskaffelser. Øvrige deler av helsetjenesten må i første omgang benytte selvtester av det som allerede er tildelt kommunene (ca 6,7 millioner tester). Ved ekstraordinære behov kan ytterligere tester tildeles via Statsforvalter for kommunene og RHF for helseforetakene.
- Helsedirektoratet vil i oppdrag 544 "Revisjon av strategi- og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien" med frist 17. november gjøre ytterligere vurdering om bruk og fordeling av selvtester, deriblant testing av egne ansatte for arbeidsgivere som fyller andre kritiske samfunnsfunksjoner enn helsetjenester.